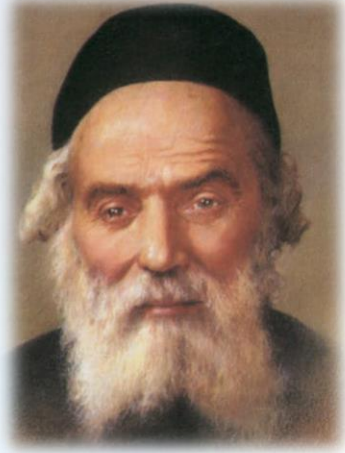

ארחות חיים

ציצית גופיה

דמויות מופת

הרב ישראל מאיר הכהן זצ"ל מראדין

רבי ישראל מאיר הכהן זצ"ל.

מכונה ה'חפץ חיים'.

מחשובי הרבנים בדור שלפני השואה. מייסד וראש ישיבת ראדין.

חיבר ספרים רבים, בניהם ספר 'חפץ חיים' על הלכות לשון הרע, על שמו כונה רבי ישראל מאיר 'החפץ חיים'.

חיבורו הגדול הוא ספר 'משנה ברורה' (שישה חלקים) שהוא ביאור מקיף על ספר השולחן ערוך חלק 'אורח חיים', ומהווה אחד מספרי הפסיקה העיקריים של קהילות אשכנז.

לאורם נלך

כל בגד שיש לו ארבע כנפות (פינות), אסור לנו ללבוש אותו אלא רק אם הטלנו בו חוטי ציצית כשרים בכל ארבעת כנפותיו. ומה לגבי סוודר ומעיל? האם גם בהם אנחנו צריכים להטיל ציצית? הרי יש להם ארבע כנפות. התשובה היא שלא, כיון שכל ארבעת הכנפות נמצאות באותו צד (הקדמי – שתיים למטה ושתיים למעלה) לכן הם פטורים מציצית. רק בגד שארבעת הכנפות שלו נמצאות למטה – שתיים מקדימה ושתיים מאחור, חייב בציצית.

דבר נוסף שחשוב שנקפיד עליו הוא, שהבגד יהיה פתוח מהצדדים לאורך רובו, מלמטה ועד לכתף. בגד שתפור ברובו, למרות שיש לו ארבע כנפות, פטור מציצית. ולכן כשאנחנו קונים ציצית גופיה, חשוב מאוד שנבדוק שהגופיה פתוחה בצידה כמעט לכל אורכה, כאשר ה'חור' בו אנחנו מכניסים את הידיים נחשב לסגור.

בגדים הפטורים מציצית

למדנו, שכל בגד שיש בו ארבע כנפות אנחנו חייבים להטיל בו ציצית אם אנו רוצים ללבוש אותו. גם לצעיף, שמכיכה, מגבת וכדומה, יש ארבע כנפות (פינות), מה אתם אומרים, האם גם בהם אנחנו צריכים להטיל ציצית כדי שנוכל ללבוש או להשתמש בהם?

מהפסוק "גְדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת כְּסוּתֶךָ אֲשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ" (דברים כב, יב) למדו חז"ל, שרק בגד שאנו משתמשים בו לצורך כיסוי גופנו חייב בציצית. לכן מגבת למשל, גם שיש לה ארבע כנפות כיון שהיא מיועדת לניגוב הגוף והידיים ולא ללבישה וכיסוי, תהיה פטורה מציצית. מסיבה זו, גם אפוד זיהוי שאנחנו לובשים כשאנו במשמרת זהירות בדרכים, פטור מציצית כיון שאינו מיועד ללבישה אלא לזיהוי.

ממה עשויים חוטי הציצית?

מצוה מן המובחר, שחוטי הציצית שאנו תולים בטלית שלנו יהיו עשויים מצמר רְחֵלִים (רחל היא כבשה). אולם, אנו יכולים להשתמש גם בחוטי ציצית שנעשו מחומרים אחרים כדוגמת צמר גפן, כותנה וכדומה.

ההבדל בין חוטי צמר לשאר הסוגים הוא, שאם אנחנו רוצים להשתמש בחוטים שאינם מצמר, אנחנו צריכים להקפיד שהבגד יהיה מאותו סוג. לדוגמה, אם חוטי הציצית שיש לנו הם מכותנה, צריך שגם הבגד עצמו יהיה מכותנה, כלומר הבגד והחוטים שניהם עשויים מכותנה. אך אם חוטי הציצית שלנו עשויים מצמר, ודאי טוב שגם הבגד יהיה מצמר, אך אין חובה בכך, ואנו יכולים להטיל חוטי ציצית של צמר בכל סוגי הבגדים חוץ מפשתן.

כשרות חוטי הציצית

כאשר אנחנו קונים אוכל או ממתק אנחנו מקפידים לבדוק שיש להם כשרות. באופן דומה, כשאנחנו קונים את חוטי הציצית אם אנחנו יודעים לתלות אותם בבגד שלנו או שאנחנו קונים ציצית שכבר יש בה חוטים, עלינו לבדוק שיש כשרות לחוטי הציצית?

מדוע חוטי הציצית בכלל צריכים כשרות? הרי אנחנו לא אוכלים אותם!

בתהליך הכנת החוטים ישנם כמה שלבים: טווית החוטים – שהיא יצירת החוטים (מהצמר לדוגמא), ושזירתם – בה לוקחים שני חוטים ומלפפים אותם אחד עם השני עד שנוצר חוט אחד שזור. את שתי הפעולות האלו – הטוויה והשזירה צריך לעשות לשם מצות ציצית, ואם עשו אותן לא לשם המצוה אלא לצורך הכנת חוטי תפירה למשל, החוטים פסולים למצות ציצית. לכן חשוב שיהיו לחוטי הציצית כשרות, כך אנחנו בטוחים שכל תהליך הכנת חוטי הציצית נעשו לשם מצות ציצית, ואנו יכולים להטיל אותם בציצית שלנו.

ברכה על הציצית במהלך היום

למדנו שחשוב מאוד ללכת עם ציצית כל היום. אולם, ישנם מקרים בהם אנחנו צריכים לפשוט את הציצית. מה דעתם, האם כשאנחנו חוזרים ללבוש אותה, האם אנחנו צריכים לחזור ולברך על לבישתה?

התשובה היא, שאם לא עברה חצי שעה מאז שפשטנו את הציצית ועד שחזרנו ללבוש אותה, כמו למשל אם פשטנו את הטלית גדול באמצע התפילה כדי להיכנס לבית הכיסא ולאחר מכן חזרנו והתעטפנו בו והמשכנו להתפלל, או אם פשטנו את הציצית כדי להתרחץ, וכשסיימנו לבשנו אותה בחזרה, במקרים אלה אנחנו לא צריכים לחזור ולברך. אבל אם עברה חצי שעה, כמו למשל אם רחצנו בים או בבריכה למשך כמה שעות, וחזרנו ללבוש את הציצית, במקרה זה אנחנו צריכים לברך עליה שוב.

יוצא מכלל זה, אם לאחר שפשטנו את הציצית לבשנו ציצית אחרת – במקום זו שלבשנו קודם, כמו למשל אם התרחצנו לכבוד שבת ולבשנו ציצית אחרת נקיה, במקרה זה גם אם לא עברה חצי שעה אנחנו צריכים לברך.

כמובן, אם זו ציצית או טלית חדשים לגמרי ואנחנו שמחים בציצית החדשה שלנו, מלבד הברכה על הציצית נברך גם את ברכת 'שהחיינו'.

ברכת 'שהחיינו'

ברכת 'שהחיינו' היא ברכה בה אנחנו משבחים את ה' בשלושה מצבים: א. על דבר חדש, למשל כשאנחנו אוכלים פרי בפעם הראשונה בעונה, או על בגד חדש כמו למשל כאשר אנחנו לובשים חולצה חדשה או טלית חדשה. ב. על זמן, כמו למשל כשאנחנו חוגגים חג שתלוי בזמן כדוגמת חג הפסח שחל בט"ו בניסן, או כאשר אנו מקיימים מצוה התלויה בזמן כדוגמת תקיעת שופר בראש השנה. ג. על שמחה, כמו למשל אם שמענו בשורה טובה שמשמחת אותנו מאוד או כשלא ראינו חבר שאנחנו אוהבים מאוד למשך 30 יום ואנחנו מאוד שמחים לראותו.

נוסח הברכה הוא: 'בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחַיִּים וְהַיְמִינִי וְהַיְגִיעֵנוּ לְזִמְנוּ הַזֶּה'.

שאלות חזרה

1. משה פשט את הציצית שהתלככה בבוץ ומיד לבש ציצית חדשה. האם עליו לברך על הציצית?
2. תנו דוגמא לבגדים נוספים שיש להם ארבע כנפות והם בכל זאת פטורים מציצית? מדוע?
3. איזו מצוה נוספת אתם מכירים שאנחנו מקיימים אותה בזמן מיוחד ואנחנו מברכים עליה ברכת 'שהחיינו'?

